

UNIVERZITA KARLOVA

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Úkol 1: četba

**Souvislosti mezi vnímanou kvalitou vztahů v pedagogických sborech a syndromem vyhoření u vyučujících základních škol
(Pedagogický výzkum)**

Vypracovala: Alena Bednářová

Obor: Učitelství pro 1. stupeň ZŠ, KS

Ročník: 4.

Vyučující: doc. PhDr. Jana Stará, Ph.D.

Datum: 17. 4. 2024

Článek: Smetáčková, I., & Francová, V. (2020). Souvislosti mezi vnímanou kvalitou vztahů v pedagogických sborech a syndromem vyhoření u vyučujících základních škol. *Studia paedagogica* (Brno), 25(1), 9-32. <https://doi.org/10.5817/SP2020-1-1>

Cíl: Prozkoumat souvislosti mezi vnímanou kvalitou profesních vztahů v pedagogických týmech a syndromem vyhoření mezi vyučujícími na českých základních školách.

Výzkumná otázka hlavní: Jak souvisí reportovaná kvalita vztahů uvnitř pedagogických sborů se syndromem vyhoření?

Specifické výzkumné otázky: Jakých konkrétních podob vztahy v pedagogických sborech nabývají a které jejich aspekty jsou vyučujícími vnímány jako důležité ve vztahu k profesní zátěži? Které vztahy jsou významnější pro potenciální syndrom vyhoření?

Metody sběru dat: Výzkum měl dvě části:

a) dotazníkové šetření a b) sérii případových studií

Respondenti: dotazníkového šetření se zúčastnilo 2394 vyučujících základních škol, z toho 223 z případových studií. Soubor odpovídal z hlediska stupně školy a pohlaví složení cílové populace podle aktuálních údajů ve školských statistických ročenkách.

Hlavní nálezy: Výzkum potvrdil souvislost mezi mírou vyhoření učitelek a učitelů na českých základních školách a vnímanou kvalitou vztahů v pedagogických týmech. Pracovní vztahy ovlivňují syndrom vyhoření jak v pozitivním, tak v negativním smyslu. Kvalitní vztahy na pracovišti snižují riziko syndromu vyhoření a jsou významnou složkou podpory spokojenosti v práci pedagogů, naopak špatné vztahy v pedagogickém sboru jsou významným stresorem a zvyšují riziko syndromu vyhoření.

Na vztah syndrom vyhoření vs. kvalita vztahů v pedagogickém sboru lze nahlížet také opačným směrem, a to tak, že syndrom vyhoření je pevně spjat s osobní nepohodou a ta dále prohlubuje izolovanost jedince a snižuje prostor pro změnu.

Bylo zjištěno, že je nutné rozlišovat mezi vztahy s kolegy a s vedením školy a mezi pracovními a přátelskými vztahy na pracovišti. Přičemž pracovní vztahy jsou vnímány jako důležitější ve vztahu k syndromu vyhoření. Navíc se pro celkovou prosperitu vyučujících ukazují jako klíčové.

Výsledky výzkumu podněcují k prevenci učitelského vyhoření pomocí podpory kolegiálních vztahů na pracovišti. Lze tak ředitelům a vedení školy doporučit, aby přistupovalo ke společným aktivitám jako k prevenci, nikoliv jako k řešení již vzniklých problémů na pracovišti. Mezi nástroje pomoci lze radit pravidelné supervize, práce na společném projektu, firemní akce, nabízení pomoci kolegům či otevření pedagogického týmu i pro učitele odjinud. V neposlední řadě je nutné reflektovat aktuální míru vyhoření u jednotlivců a v případech

příznaků nabídnout podporu pedagoga. Dlouhodobá péče o vztahy nepomáhá jen předcházet syndromu vyhoření, ale má také vliv na celkovou osobní i pracovní pohodu a prosperitu vyučujících.

Zdroje:

Smetáčková, I., & Francová, V. (2020). Souvislosti mezi vnímanou kvalitou vztahů v pedagogických sborech a syndromem vyhoření u vyučujících základních škol. *Studia paedagogica (Brno)*, 25(1), 9-32. <https://doi.org/10.5817/SP2020-1-1>